

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETAS

510-OJI EESRK PLENARINĖ SESIJA, ĮVYKUSI 2015 M. RUGSĖJO 16–17 D.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Geresnis reglamentavimas – geresni rezultatai. ES darbotvarkė“

[COM(2015) 215 final]

(2016/C 013/28)

Pranešėjas: Bernd DITTMANN

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2015 m. birželio 1 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Geresnis reglamentavimas – geresni rezultatai. ES darbotvarkė“

[COM(2015) 215 final].

Pagal Darbo tvarkos taisyklių 19 straipsnį įsteigtas pakomitetis „Geresnis reglamentavimas“, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2015 m. rugsėjo 2 d. vieningai priėmė savo nuomonę.

510-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2015 m. rugsėjo 16–17 d. (rugsėjo 16 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 174 nariams balsavus už, 3 prieš ir 9 susilaikius

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. Geresnis, pažangus reglamentavimas yra bendras visų ES institucijų ir valstybių narių uždavinys, siekiant svarbiausio tikslo – pagerinti ES reglamentavimo kokybę piliečių, įmonių, vartotojų ir darbuotojų labui. Vis dėlto geresnis reglamentavimas nepakeis politinių sprendimų. Geresnis reglamentavimas yra nuolatinis procesas – daug pasiekta, tačiau dar yra nemažai ką tobulinti.

1.2. EESRK jau seniai aktyviai dalyvauja kuriant geresnį reglamentavimą – tai galima matyti jo svarbiausių nuomonių dėl geresnio reglamentavimo apžvalgoje⁽¹⁾. Tad Komitetui tenka ypatinga atsakomybė už pilietinės visuomenės paramą ir pritarimą Europos teisei ir geresniam reglamentavimui.

1.3. EESRK pažymi, kad į geresnio reglamentavimo darbotvarkę jis įtrauktas nepakankamai, kaip derėtų pagal Komiteto vaidmenį ir funkciją, kurie jam suteikti ES sutartimis ir bendradarbiavimo su Europos Komisija ir Europos Parlamentu (EP) susitarimais. Komitetas ragina į naują tarpinstitucinį susitarimą (IIA) įtraukti patariamąsias ES institucijas.

1.4. EESRK pritaria tam, kad rengiant konsultacijas būtų plačiai įtraukiamos suinteresuotosios šalys visą politinės priemonės gyvavimo laikotarpį, ir šiuo požiūriu atkreipia dėmesį į EESRK nuomonę dėl konsultacijų gairių vertinimo. Komitetas norėtų pabrėžti, kad, jo nuomone, esminiai ir tobulintini geresnio reglamentavimo aspektai yra teisingas tikslinės grupės pasirinkimas ir atsižvelgimas į suinteresuotųjų šalių reprezentatyvumą.

⁽¹⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.int-opinions&itemCode=36193>

1.5. EESRK mano, kad renkant ekspertus į Reglamentavimo patikros valdybą, platformą REFIT ir kitus organus, klausymus, praktinius seminarus ir panašius renginius, reikia užtikrinti kuo didesnę nepriklausomumą, nešališkumą ir skaidrumą.

1.6. EESRK ragina į tarpinstitucinį susitarimą įtraukti savireguliaciją ir bendrą reguliavimą, į kuriuos, sprendžiant politinius klausimus, turi būti vienodai atsižvelgiama kaip ir į reguliavimo priemones.

1.7. EESRK primygtinai ragina neoficialius trišalius dialogus rengti tik ypatingais atvejais ir daugumą teisės aktų priimti taikant įprastą teisėkūros procedūrą.

1.8. EESRK primena, kad Komisija daugiau dėmesio turi skirti tam, kad ES teisės aktai nepakankamai perkeltami į nacionalinę teisę ir nepakankamai įgyvendinami valstybėse narėse, ir primygtinai ragina vietoj direktyvų taikyti reglamentus.

2. Geresnio reglamentavimo darbotvarkė – principinis vertinimas

2.1. EESRK yra įsitikinęs, kad geresnio reglamentavimo priemonėmis ir instrumentais turėtų būti gerinama ES teisės aktų kokybė ir veiksmingumas bei kuriamas paprastas, aiškus ir nuoseklus reguliavimas, padedantis siekti ES sutartyse įtvirtintų tikslų ir visų pirma stiprinti bei kurti ES vidaus rinką ir kuriuo kuriama pridėtinė vertė ES piliečiams, įmonėms, vartotojams ir darbuotojams.

2.2. ES yra bendra teisinė erdvė, kurioje turi būti užtikrinama gera, patikima ir įgyvendinama teisinė sistema. Geresnio reglamentavimo koncepcija, kuria siekiama daugiau dėmesio skirti ne tik *ex ante* priemonėms ES lygmeniu, bet ir nuosekliam ES teisės aktų perkėlimui į nacionalinę teisę ir jų įgyvendinimui valstybėse narėse, ir kurioje numatytos geresnio reglamentavimo priemonės per visą teisės akto gyvavimo laikotarpį⁽²⁾, ES integracijai ir piliečiams apčiuopiamos naudos duos tik tada, kai bus ne vien diegiami nauji technokratiniai metodai ir priemonės, bet ir visos ES institucijos ir valstybės narės įsipareigos įtvirtinti geresnio reglamentavimo principus.

2.3. Komisija savo komunikatą ir su juo susijusius dokumentus pristato kaip naują pradžią. Pasiūlymai, be abejonės, plataus užmojo. Vis dėlto Komitetas norėtų priminti, kad geresnio reglamentavimo tema nėra nauja, o aptariama ir plėtojama daugybę metų. Taip pavyko pasiekti patobulinimų, dėl kurių ES teisė iš esmės yra aukštos kokybės ir palanki Europos piliečiams, įmonėms, vartotojams ir darbuotojams. EESRK mano, kad, palyginti su nacionaliniais teisės aktų leidėjais arba tarptautiniu lygmeniu, ES mechanizmai ir įtvirtinti metodai veikia gerai siekiant užtikrinti aukštą reglamentavimo kokybę⁽³⁾. Visgi, kaip atskleista šiame pranešime, tobulinti dar yra ką. Tačiau EESRK pripažįsta, kad taikant geresnio reglamentavimo priemones jau daug pasiekta ir padaryta.

2.4. Vis dažniau pasigirstant kritikai dėl geresnio reglamentavimo koncepcijos, EESRK pabrėžia, kad, jo nuomone, geresnis reglamentavimas nereiškia, jog ES teisyne turi būti didesnis ar mažesnis arba kad tam tikras politikos sritis reikia mažiau reglamentuoti ar išbraukti iš prioritetų sąrašo ir taip išsižadėti mums brangių vertybių – socialinės ir aplinkos apsaugos ir pagrindinių teisių⁽⁴⁾. Geresnis reglamentavimas pirmiausia yra pagalbinė priemonė, kuria siekiama užtikrinti, kad politiniai tikslai būtų įgyvendinti veiksmingai, remiantis įrodymais ir gerbiant pirmiau išvardytas vertybes, tačiau nesumažinant aplinkosaugos ar vartotojų teisių arba socialinių standartų ir neperkeliant kompetencijos institucinėje struktūroje steigiant organus. Geresnis reglamentavimas negali ir neturi pakeisti politinių sprendimų.

⁽²⁾ Gyvavimo laikotarpis – iniciatyvos atsiradimas Komisijoje nuo parengiamojo etapo iki projekto, projekto priėmimas Komisijoje, teisėkūros procedūra, teisės akto įsigaliojimas, jo perkėlimas į nacionalinę teisę ir taikymas valstybėse narėse, Komisijos atliekamas vertinimas, teisės akto patikrinimas pagal Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programą (REFIT) ir, jei reikia, jo atnaujinimas, persvarstymas, panaikinimas ir naujo projekto pateikimas.

⁽³⁾ Europos Audito Rūmų 2010 m. ataskaita: „Komisijos sistemos skaidrumas ir išsamumas yra ES ir tarptautinės gerosios patirties pavyzdys“.

⁽⁴⁾ COM(2015) 215 final.

2.5. EESRK aktyviai veikia ES teisės demokratinio formavimo ir įgyvendinimo srityje. EESRK jau ne vienerius metus daug dėmesio skiria geresnio reglamentavimo temai ir parengė nemažai nuomonių, kuriose pateikė konkrečių rekomendacijų dėl tolesnio koncepcijos formavimo. Šių rekomendacijų apžvalga yra pateikiama ⁽⁵⁾, ji galėtų būti paskata ir idėjų santalka toliau tobulinant geresnio reglamentavimo darbotvarkę. Tai rodo, kad EESRK tenka ypatinga atsakomybė už pilietinės visuomenės paramą ir pritarimą geresnio reglamentavimo tikslams. Komitetas tebėra pasiruošęs prisidėti prie skaidraus, demokratiško ir nuoseklaus geresnio reglamentavimo.

2.6. Todėl EESRK labai apgailestauja, kad Komisijos komunikate ir visame geresnio reglamentavimo srities dokumentų rinkinyje nepakankamai dėmesio skiriama Sutartyse įtvirtintam EESRK vaidmeniui, funkcijai ir reprezentatyvumui, todėl neišnaudojamos galimybės pasinaudoti narių žiniomis ir kompetencija ir atsižvelgti į EESRK uždavinius. Į šią geresnio reglamentavimo darbotvarkę EESRK įtrauktas tik platformos REFIT klausimu (*ex post* sritis), o tai nepakankamai atspindi jo uždavinius ir atsakomybę už institucijų demokratinio teisėtumo ir veiksmingumo didinimą.

2.7. Todėl EESRK ragina pakankamai įtraukti jį į geresnio reglamentavimo darbotvarkę. Šiame pranešime pateikiama pasiūlymų, kaip ir kokiais klausimais EESRK turėtų būti įtrauktas.

3. Tarpinstitucinis susitarimas – siekiant bendrų geresnio reglamentavimo principų

3.1. Komisijos komunikate, be kitų priemonių, nagrinėjamos planuojamos tarpinstitucinio susitarimo priemonės. EESRK mano, kad pasiūlymas dėl tarpinstitucinio susitarimo yra vienas iš pagrindinių geresnio reglamentavimo darbotvarkės elementų. Komisijai reikia teikti paramą nuolatinio geresnio reglamentavimo tikslų plėtojimo dalyvaujant visai pilietinei visuomenei veikloje. Vis dėlto tam pirmiausia reikalinga teisės aktų leidėjų – Tarybos ir EP – parama. Pasiūlymas dėl tarpinstitucinio susitarimo yra plataus užmojo, jis gali būti sėkmingas tik jei visos institucijos aiškiai pripažins atsižvelgiant į ES sutartis nustatytus geresnio reglamentavimo tikslus ir turinį ir nuosekliai įgyvendins tarpinstituciniame susitarime pateiktus pasiūlymus. Derybų žlugimas reikštų didelį žingsnį atgal, būtų atsiliekama netgi nuo 2003 m. tarpinstitucinio susitarimo išsipareigojimų.

3.2. Nors EP pripažįsta EESRK vaidmenį ir reikšmę ⁽⁶⁾, tarpinstituciniame susitarime EESRK ir RK bei jiems Sutartimis priskirtam vaidmeniui ir funkcijoms neskiriama jokio dėmesio. Tai yra nepriimtina.

3.3. Jei Komisija laiku kreipsis į EESRK dėl konsultacijų, jis yra pasirengęs remti ES institucijas įgyvendinant geresnio reglamentavimo priemones, ieškoti naujų idėjų, pagal savo kompetenciją pateikti išsamią nuomonę apie planuojamus projektus, užtikrinti jų aukštą kokybę ir, prireikus, sekti ES iniciatyvas arba ypatingais atvejais tapti planuojamų iniciatyvų „bandomuoju organu“.

3.4. Todėl EESRK ragina abi šias patariamąsias ES institucijas įtraukti į tarpinstitucinį susitarimą tais geresnio reglamentavimo klausimais, kurie joms patikėti ES sutartimis ir bendradarbiavimo su Europos Komisija ir EP susitarimais.

3.5. Konkretus dalykinis tarpinstitucinio susitarimo turinys bus įvertintas nuomonėje savo iniciatyva po to, kai jį priims Taryba ir EP.

4. Komunikato dėl geresnio reglamentavimo darbotvarkės vertinimas

4.1. Darbo Europos lygmeniu metodų keitimas

4.1.1. Komisija geresnio reguliavimo ir geresnių rezultatų ketina siekti pakeisdama savo vidaus struktūrą, savo priemones orientuodama pagal politines gaires, parengdama nuoseklią ES lygmens darbo programą ir stiprindama bendravimą su institucijomis.

⁽⁵⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.int-opinions&itemCode=36193>

⁽⁶⁾ Pranešimas „Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programa (REFIT). Dabartinė padėtis ir perspektyva“ (2014/21 50 (INI), pranešėja Sylvia-Yvonne Kaufmann, 19 punktas.

4.1.2. EESRK palankiai vertina tai, kad Komisija pradėjo struktūrizuoti keistus informacija apie metinę darbo programą ir daugiametį programų planavimą su Taryba ir EP ir kad prieš skelbiant metinę programą konsultuojasi su EESRK, remdamasi bendradarbiavimo susitarimu. Šia informacija turėtų būti keičiamasi per visą programų planavimo laikotarpį, o vykstant nuolatiniam EESRK dialogui su EP, Komisija ir Taryba būtų užtikrinamas sinergijos poveikis – taip būtų galima tikslingai stebėti darbo programos priemones jau po jų priėmimo ir pagerinti bendradarbiavimą apskritai. EESRK nuomone, naujos iniciatyvos ir prioritetai turėtų būti planuojami atsižvelgiant ir į esamas strategijas ir integracinius planus (pvz., strategiją „Europa 2020“, metinę augimo programą ir Europos semestrą/konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas) ir juos įtraukiant, taip pat turėtų būti teikiama išsami informacija, kaip planuojamos priemonės bus įtraukiamos į esamas strategijas ir atspindės jų tikslus. Taip būtų užkertamas kelias tam, kad tam tikros politikos sritys ir tikslai taptų labiau arba mažiau svarbūs negu jau priimtos strategijos.

4.2. Geresnis konsultavimasis, didesnis atvirumas ir skaidrumas

4.2.1. Komisija ketina su suinteresuotosiomis šalimis konsultuotis per visą politinės priemonės gyvavimo laikotarpį – dėl planų, išanginių poveikio vertinimų, Komisijos narių kolegijos priimtų teisės aktų, *ex post* vertinimų, tinkamumo patikrų ir deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų projektų. Taip pat ketinama gerinti teisės aktų pagrindimą.

4.2.2. EESRK iš esmės palankiai vertina tikslą siekti didesnio skaidrumo ir labiau įtraukti suinteresuotąsias šalis per visą teisės akto gyvavimo laikotarpį. EESRK visada pabrėžė intensyvių konsultacijų su visomis suinteresuotosiomis šalimis reikšmę⁽⁷⁾ – jas atidžiai išklausius galima pagerinti reglamentavimo kokybę ir tinkamumą, nes būtų rasta pusiausvyra tarp politinių tikslų siekimo ir administravimo supaprastinimo užtikrinimo. Pagerėjus konsultacijoms, bus geriau suvokiamos problemos ir geriau taikomi teisės aktai⁽⁸⁾.

4.2.3. Siūlymų dėl konsultavimosi su suinteresuotosiomis šalimis galimybių gerinimo EESRK pateikė tik 2015 m. liepos mėn. nuomonėje dėl Europos Komisijos atlikto konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis vertinimo⁽⁹⁾, tie siūlymai dažnai nurodomi šioje nuomonėje. Šiuo aspektu EESRK pripažįsta, kad norint užtikrinti geros kokybės konsultacijas, gairėse pateikti reikalavimai apskritai yra tinkami. Vis dėlto, kaip aiškiai parodyta pirmiau minėtoje nuomonėje, dažnai pasitaikydavo ir vis dar pasitaiko, kad Komisijos kompetentingos tarnybos naująsias gaires taiko nenuosekliai. Todėl EESRK ragina Komisiją nustatyti, kad gairės yra privalomas Komisijos konsultavimosi su suinteresuotosiomis šalimis kokybės standartas.

4.2.4. Siekiant gauti reikalingą informaciją, labai svarbu teisingai pasirinkti tikslinę tam tikrų konsultacijų grupę. EESRK, neviršydamas savo kompetencijos ir glaudžiai bendradarbiaudamas su visomis susijusiomis organizacijomis ir Komisija, galėtų padėti nustatyti reprezentatyvias organizacijas tikslinėse grupėse⁽¹⁰⁾. EESRK nuomone, sustiprinus konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis mechanizmus, būtina užtikrinti organų, konferencijų, praktinių seminarų ir pan. ekspertų atrankos skaidrumą. Taip pat reikia labiau atsižvelgti į suinteresuotųjų šalių reprezentatyvumą, o apdorojant rezultatus numatyti galimybę taikyti kokybinį ir kiekybinį koeficientą atsižvelgiant į tai, ar atsakymą pateikė atskiras asmuo, ar pilietinei visuomenei atstovaujanti organizacija. Atsakymui, kurį pateikia organizacija, turėtų būti taikomas didesnis koeficientas.

4.2.5. Komisijos klausimų (dažnai įtaigių) kokybė, jų parinkimas ir grįžtamojo ryšio mechanizmai dažnai galėtų būti geresni⁽¹¹⁾. Todėl EESRK pateikė išsamių siūlymų, kaip šiuos trūkumus būtų galima pašalinti⁽¹²⁾. Pavyzdžiui, Komitetas galėtų dalyvauti rengiant konsultacijoms skirtus klausimynus ir formuluojant klausimus – jis galėtų padėti rengti klausimus arba kaip „bandomasis organas“ tikrinti jų svarbumą. Konsultacijų tikrinimas ir stebėjimas ir atitinkamos observatorijos Komitete įsteigimas⁽¹³⁾ galėtų būti tinkamas Komiteto indėlis į konsultacijų kokybės gerinimą.

⁽⁷⁾ OL C 48, 2011 2 15, p. 48.

⁽⁸⁾ EESRK nuomonė dėl „Europos Komisijos atlikto konsultacijų su suinteresuotosiomis šalimis vertinimo“ (OL C 383, 2015 11 17, p. 57).

⁽⁹⁾ Žr. 8 išnašą.

⁽¹⁰⁾ Žr. 8 išnašą.

⁽¹¹⁾ Žr. 8 išnašą.

⁽¹²⁾ Žr. 8 išnašą.

⁽¹³⁾ Žr. 8 išnašą.

4.2.6. Taip pat svarbu nustatyti tinkamus konsultacijų terminus. Dėl jų reguliavimo procesas neturėtų tapti pernelyg ilgas, kita vertus, 4, 8 ar 12 savaičių trukmės konsultacijos dėl iš dalies sudėtingų arba labai techninio pobūdžio iniciatyvų gali būti per trumpos, kad suinteresuotosios šalys galėtų parengti reikiamus atsakymus. Suinteresuotosioms šalims būtų lengviau dalyvauti konsultacijose, jei šios būtų planuojamos struktūriškai, nuolat atnaujinamos (Komisijos planuose), nurodomi jų tikslai ir numatomi patikimi terminai.

4.2.7. EESRK ragina, siekiant dar labiau padidinti skaidrumą ir aiškumą suinteresuotosioms šalims, pagrindinėje Komisijos konsultacijų svetainėje⁽¹⁴⁾ suderintai ir aiškiai nurodyti visas vykstančias ES institucijų, Europos agentūrų ir žemesnio lygmens institucijų konsultacijas⁽¹⁵⁾ bei visas konsultacijas dėl deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų ir, įgyvendinant plačią komunikacijos strategiją, padidinti jų žinomumą visoje ES.

4.2.8. Visų pirma palankiai vertintinos konsultacijos dėl deleguotųjų aktų (SESV 290 straipsnis) ir įgyvendinimo aktų (SESV 291 straipsnis). Dažnai pagrįstai kritikuojamas nepakankamas ankstesnių konsultacijų dėl įgyvendinamųjų teisės aktų sistemos skaidrumas, akivaizdus teisinis netikrumas ir nepakankama politinė kontrolė⁽¹⁶⁾. EESRK taip pat ragina pagal komitologijos registro analogiją sudaryti atskirą deleguotųjų aktų registrą. Deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų naudojimas turi būti labai ribojamas ir labai gerai pagrindžiamas. Žemesnio lygmens priemonės turi būti nuosekliai orientuojamos pagal pagrindinį teisės aktą. Politinių sprendimų reikšmė negali būti sumažinama deleguotaisiais ir įgyvendinimo aktais.

4.2.9. Taip pat reikėtų užtikrinti, kad konsultacijos dėl deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų arba jų turinys nesidubliuotų su konsultacijomis dėl ES agentūrų gairių arba su jų turiniu.

4.2.10. Iš esmės reikia skirti konsultacijas su socialiniais partneriais – pagal ES sutartyse (SESV 154, 155 straipsniuose) nustatytas procedūras dėl socialinio dialogo – ir viešąsias konsultacijas su visomis suinteresuotomis pilietinės visuomenės grupėmis pagal ES sutarties 11 str. 3 dalį. Abiejų šių rūšių konsultacijomis vykdomos konkrečios funkcijos, o jų teisėtumas skirtingas.

4.2.11. Iš geresnio reglamentavimo priemonių rinkinio matyti, kad konsultacijoms su socialiniais partneriais netaikomi būtinieji konsultavimosi standartai, o kartu – viešoms konsultacijoms keliami reikalavimai. Tačiau EESRK norėtų aiškiai nurodyti, kad šis komunikatas jokiū būdu negali tapti pretekstu tam, kad konsultacijos su ES socialiniais partneriais arba jų derybų rezultatai taptų *ex ante* arba *ex post* kontrolės rengiant viešas konsultacijas objektu. Socialinis dialogas yra SESV⁽¹⁷⁾ numatyta ypatinga procedūra ir ją reikia gerbti. Todėl viešos konsultacijos negali atstoti konsultacijų su socialiniais partneriais⁽¹⁸⁾. Pagal SESV 155 straipsnį turi būti užtikrinamas susitarimų su socialiniais partneriais rezultatų įgyvendinimas⁽¹⁹⁾.

4.3. Geresnei politikai – geresnės priemonės

4.3.1. Komisija, ateityje priimdama naujas priemones, taikys naujas integruotas geresnio reglamentavimo gaires⁽²⁰⁾, ji taip pat įsipareigojo apsvarstyti su reglamentavimu nesusijusias priemones, kaip antai savireguliaciją ir bendrą reguliavimą, ypatingą dėmesį skirs principui „Visų pirma galvokime apie mažuosius“, MVĮ tyrimui ir galimam tam tikrų ES reikalavimų netaikymui labai mažoms įmonėms.

4.3.2. EESRK palankiai vertina tai, kad geresnio reglamentavimo gairės buvo persvarstytos, patikslintos ir pateikta jų konsoliduota redakcija, papildyta išsamiau priemonių rinkiniu. EESRK nuomone, šias priemones suderintai išdėčius viename dokumente, Komisijos darbuotojai jas galės nuosekliai taikyti, labai padidės pritarimas joms ir labai pagerės reglamentavimas. Generalinis sekretoriatas turėtų užtikrinti, kad visos Komisijos tarnybos jų laikytųsi.

⁽¹⁴⁾ http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_lt.htm

⁽¹⁵⁾ Visų pirma, pavyzdžiui, Europos priežiūros institucijų: Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos (angl. EIOPA), Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos (angl. ESMA), Europos bankininkystės institucijos (EBI).

⁽¹⁶⁾ EESRK nuomonė dėl „Deleguotųjų aktų“, (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 145).

⁽¹⁷⁾ SESV 154 straipsnio 2 ir 3 dalys.

⁽¹⁸⁾ Taip pažymėta ir EP Teisės reikalų komiteto Pranešime „Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programa (REFIT). Dabartinė padėtis ir perspektyva“ (2014/2150 (INI), 10 punktas.

⁽¹⁹⁾ Neigiamas pavyzdys – susitarimas dėl kirpyklių.

⁽²⁰⁾ SWD(2015) 111.

4.3.3. Komisija patvirtina: „Gairėmis taip pat bus užtikrinta, kad ES konkurencingumas ir ES darnus vystymasis liktų prioritetu bet kurioje mūsų veikloje“⁽²¹⁾. ES veiksmams turi būti randama pusiausvyra tarp bendrų ES tikslų ir konkurencingumo skatinimo. Todėl EESRK ragina, darant analogiją su ES sutarties 3 straipsnyje nustatytais tikslais, atlikti veiksmingą ir nuoseklų bet kurio teisėkūros ir ne teisėkūros pasiūlymo patikrinimą ir reguliarius konkurencingumo tyrimus.

4.3.4. EESRK nuolat primindavo, kad procedūros turi būti skaidresnės ir kad reikia visada visapusiškai ir užtikrinant didesnę pusiausvyrą atsižvelgti į ekonominius, socialinius, ekologinius ir su vartotojais susijusius aspektus⁽²²⁾. Tai turėtų būti nuosekliai tikrinama atliekant kiekvieną poveikio vertinimą. EESRK, neviršydamas savo kompetencijos, galėtų padėti atlikti subalansuotą šių priemonių ir procedūrų vertinimą.

4.3.5. Iš esmės teisės aktai turėtų būti tokie, kad juos būtų galima vienodai taikyti visoms įmonėms. Komisijos patvirtinimas, kad ji ketina nuosekliau laikytis principo „Visų pirma galvokime apie mažuosius“ ir atsižvelgti į MVĮ interesus, (įskaitant labai mažas įmones) vertintinas palankiai.

4.3.6. Akivaizdu, kad bet kokio dydžio įmonių veikla turi būti reglamentuojama, tačiau steigiant ir valdant mažąsias įmones, visų pirma labai mažas įmones, dėl to dažnai kyla problemų. EESRK nurodo, kad negali būti taip, kad tam tikri teisės aktai būtų apskritai netaikomi visoms labai mažoms įmonėms. Priešingai, teikiant pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamo akto turėtų būti atsižvelgiama į konkrečius išsamiaje poveikio vertinime nustatytus atvejus⁽²³⁾. Šio proceso metu būtina atsižvelgti į labai mažų įmonių interesus ir užtikrinti, kad nebūtų apribojamos nei darbuotojų, nei vartotojų apsaugos teisės.

4.3.7. EESRK palankiai vertina tai, kad Poveikio vertinimo valdyba bus pertvarkyta į Reglamentavimo patikros valdybą, ir ragina užtikrinti kuo didesnę skaidrumą ir ekspertų nepriklausomumą. Išorės ekspertų pasitelkimas yra žingsnis teisinga kryptimi. Pirma, taip galima užtikrinti didesnę organo nešališkumą, antra, išplėtus užduočių sritį ir į ją įtraukus vertinimus ir tinkamumo patikras, tikėtina, kad poveikio analizė taps nuoseklesnė ir padidės jos sinergija. Tačiau tikslas turėtų būti įsteigti vieną nepriklausomą poveikio vertinimo organą, kurio paslaugomis naudotųsi visi ES organai ir kuris informacija keistųsi su esamomis patariamosiomis institucijomis – EESRK ir RK. Šis nepriklausomas organas turėtų pasitelkti išorės ekspertus, jam turėtų vadovauti išorės pirmininkas, o jo užduotis turėtų būti tikrinti Komisijos pasiūlymus⁽²⁴⁾. Komisija turėtų aiškiai parodyti, kad jos tikslas yra nepriklausomas išorės organas ir kad į dabartinę sudėtį reikia žiūrėti tik kaip į dar vieną tarpinį žingsnį. Taip būtų galima užtikrinti skaidrumą ir dalykinę kompetenciją bei užkirsti kelią ES reglamentavimo susiejimui su tam tikrų grupių interesais.

4.3.8. EESRK savo tyrimuose⁽²⁵⁾ ir nuomonėse⁽²⁶⁾ atkreipė dėmesį į savireguliacijos ir bendro reguliavimo, kaip tam tikro horizontaliojo subsidarumo atvejo, reikšmę ir ypatumus⁽²⁷⁾. 2003 m. tarpinstituciniame susitarime dėl geresnio reglamentavimo šiai temai buvo skirtas atskiras skyrius. EESRK mano, kad tam tikrais atvejais savireguliacija ir (arba) bendras reguliavimas gali būti veiksminga arba naudinga papildoma teisėkūros priemonė, tačiau ji turi būti deramai taikoma remiantis aiškia, gerai apibrėžta teisės aktų sistema, be kita ko grindžiama skaidrumo, nepriklausomumo, veiksmingumo ir atsakomybės principais⁽²⁸⁾.

4.3.9. Didelis skaidrumas taikant geresnio reglamentavimo priemones visų pirma turėtų būti pasiektas dėl labai padažnėjusio neoficialių trišalių dialogų rengimo⁽²⁹⁾. Tai būtų įmanoma, jei trišalio dialogo ir atitinkamo posėdžio rezultatai būtų skelbiami prieš tai, kai Taryba ir EP priima teisės aktą. Reikia pripažinti, kad trišaliais dialogais apskritai siekiama paspartinti teisėkūros procesą, tačiau dėl to kyla pagrindinė dabartinės reglamentavimo praktikos problema – valstybės narės Taryboje skirtingus teisės aktus dažnai jungia į vadinamuosius derybų paketus, siekdamas suorganizuoti daugumą dėl atskirų direktyvų. Pernelyg dažnai tai vyksta neskaidriai, labai stingant laiko, nepakankamai įtraukiant valstybių narių, EP ir Komisijos ekspertus ir nepakankamai ištyrus šių derybų paketų pagrindinių elementų poveikį. Tai neišvengiamai daro poveikį reglamentavimo kokybei ir skaidrumui.

⁽²¹⁾ COM(2015) 215 final, Nr. 3.1.

⁽²²⁾ OL C 230, 2015 7 14, p. 66.

⁽²³⁾ OL C 327, 2013 11 12, p. 33.

⁽²⁴⁾ Žr. 23 išnašą.

⁽²⁵⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.int-opinions.32948>

⁽²⁶⁾ OL C 291, 2015 9 4, p. 29.

⁽²⁷⁾ Žr. 23 išnašą.

⁽²⁸⁾ OL C 230, 2015 7 14, p. 66, 5.10 punktas.

⁽²⁹⁾ Tai galima pasakyti apie 80 % per paskutinę Parlamento kadenciją priimtų teisės aktų.

4.3.10. Todėl taikant geresnio reglamentavimo procedūras turi būti užtikrinama, kad neoficialūs trišaliai dialogai būtų rengiami tik ypač skubiais atvejais, o iš esmės teisės aktai būtų priimami per įprastą teisėkūros procedūrą. Tik taip bus užtikrinamas visiškas demokratinis teisėtumas ir dalyvavimas.

4.4. *Ex post* vertinimas, programa REFIT ir REFIT platforma

4.4.1. Komisija taip pat siūlo daugiau dėmesio skirti vertinimui, atlikti teisės aktų vertinimus per visą jų gyvavimo laikotarpį, programą REFIT daryti kryptingesnę, įtraukti ją į darbo programą ir atlikti tinkamumo patikras. Ketinama pagerinti teisės aktų įgyvendinimą ir sukurti REFIT platformą, kurioje vieną vietą turėtų ir EESRK.

4.4.2. EESRK palankiai vertina Komisijos pasiūlymą daug dėmesio skirti vertinimams ir į šį procesą įtraukti kitus ES organus ir pilietinę visuomenę. *Ex post* vertinimai, kai lyginami išskelti tikslai ir gauti rezultatai, yra svarbi analizės priemonė, visų pirma todėl, kad, taikant teisės akto gyvavimo laikotarpio modelį, iš šių vertinimų padarytas išvadas galima tiesiogiai įtraukti į galimą poveikio vertinimą, kai tas teisės aktas persvarstomas. Palankiai vertintina tai, kad per tikslingas ir viešas konsultacijas į šį procesą siekiama įtraukti organizuotos pilietinės visuomenės, įmonių, darbuotojų ir vartotojų, kurie dažniausiai būna teisės aktų adresatai, atstovus. Vis dėlto EESRK nurodo, kad atlikti vertinimą reikėtų tik praėjus atitinkamam laikotarpiui po teisės akto įgyvendinimo, kad būtų galima gauti ir surinkti svarbių duomenų ir informacijos apie to teisės akto poveikį⁽³⁰⁾.

4.4.3. Į šį procesą būtina įtraukti EESRK. Bendradarbiavimo su Komisija ir EP susitarimuose šiuo požiūriu numatytas EESRK dalyvavimas, dėl jo taip pat gali atsirasti bendradarbiavimo su EP sinergijos poveikis. Taikant teisės akto gyvavimo laikotarpio modelį, kaip paaiškinta pirmiau, būtų ankstyvame etape atsižvelgiama į EESRK indėlį. Prireikus EESRK pats galėtų atlikti vertinimus, rezultatus pristatyti REFIT platformoje kartu su kitomis suinteresuotosiomis šalimis, valstybėmis narėmis ir Komisija, taip pagerinti savo bendradarbiavimą su institucijomis bei teikti paskatas programos REFIT tikslais atliekamiems vertinimams. Programą REFIT įtraukus į kitą atitinkamą Komisijos metinę darbo programą, būtų užtikrintas tolesnis EESRK indėlis į programų planavimą.

4.4.4. EESRK palankiai vertina Komisijos siekį pagerinti programos REFIT procedūras ir priemones. Šiuo klausimu jis nurodo savo ankstesnes nuomones⁽³¹⁾.

4.4.5. Tam tikrų pasenusių teisės aktų panaikinimas yra dabartinė Komisijos praktika ir ji turėtų būti tęsiama. Komitetas iš esmės pritaria tam, kad būtų atliekamos tinkamumo patikros⁽³²⁾. Visas atliktas, atliekamas ir planuojamas tinkamumo patikras Komisija turėtų skaidriai nurodyti ir skelbti interneto svetainėje.

4.4.6. REFIT platformos, kurioje dalyvaus ir EESRK, sukūrimas vertinamas labai palankiai. Platformoje bus teikiami ir analizuojami pasiūlymai dėl administracinių procedūrų, atsirandančių dėl Sąjungos teisės aktų, jų perkėlimo į nacionalinę teisę ir įgyvendinimo valstybėse narėse, supaprastinimo. EESRK ragina atkreipti dėmesį į tai, kad suinteresuotųjų šalių grupės sudėtis būtų subalansuota, nes nuo to priklausys platformos sėkmingumas. EESRK suinteresuotųjų šalių grupėje atstovaus vienas aukšto lygio ekspertas (-ė). Vis dėlto Komisija turėtų paaiškinti, koks yra EESRK ir RK atstovaujamojo įgaliojimo ir REFIT platformos santykis. Reikėtų atsižvelgti į ypatingą institucinį EESRK ir RK vaidmenį, kurio neturi kitos suinteresuotosios šalys. Komitetas iš esmės palankiai vertina valstybių narių dalyvavimą šio organo veikloje, nes taip suteikiama galimybė bet kuriuo metu apsikeisti informacija su valstybių narių atstovais. EP turėtų būti nuolat informuojamas apie REFIT platformos veiklą ir turėti galimybę dalyvauti jos metiniame posėdyje.

⁽³⁰⁾ Žr. 22 išnašą.

⁽³¹⁾ Žr. 22 išnašą.

⁽³²⁾ Žr. 23 išnašą.

4.4.7. EESRK nuomone, vienas didžiausių geresnio reglamentavimo darbotvarkės trūkumų yra tai, kad į ją nepakankamai įtrauktos valstybės narės. Dėl to kyla problemų ne tik valstybėms narėms, bet ir ES, todėl nenuostabu, kad, nesant tikslų ir įrodymais pagrįstų ES teisės aktų perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių ir planų bei veiksmingo įgyvendinimo priemonių, valstybės narės juos kartais perkelia delsdamos, vėluodamos, netinkamai arba jų visai neperkelia.

4.4.8. Tenka apgailestauti, kad Komisija komunikate tam neskiria dėmesio ir nepateikia siūlymų, kaip trūkumus pašalinti. 2013 m. prieš valstybes nares pradėta 1 300 pažeidimo nagrinėjimo procedūrų, tai – vis dar daug. Dėl pavėluoto teisės aktų perkėlimo į nacionalinę teisę kyla mažiau problemų – 2013 m. pabaigoje dėl to vyko 390 pažeidimo nagrinėjimo procedūrų, o dauguma jų (62 % visų atvejų), kaip ir 2012 m., buvo susijusios su ES teisės aktų nesilaikymu aplinkosaugos, mokesčių, transporto, vidaus rinkos ir paslaugų srityse⁽³³⁾.

4.4.9. Viena iš galimybių – Komisija šiuo klausimu daugiau dėmesio turėtų skirti viešai informacijai, nes Taryboje tiems teisės aktams galiausiai pritaria valstybių narių, kurios teisės aktus perkelia netinkamai ar vėluodamos arba jų visai neperkelia, Vyriausybės. Jos, prisiimdamos atsakomybę, pasirašo tas priemones, kuriomis apskritai nepakankamai įgyvendinamas ES teisinis, tai kasmet konstatuojama ES teisės taikymo ataskaitose. Komisija taip pat turėtų atlikti sisteminių patikrinimų, kokių priemonių būtina imtis norint iš esmės pakeisti dabartinę padėtį, ir atsižvelgti į ankstesnius EESRK pasiūlymus⁽³⁴⁾.

4.4.10. Tose srityse, kuriose yra reguliavimo poreikis, atsižvelgiant į atitinkamą turinį ir aplinkybes, reikėtų kiekvienu konkrečiu atveju apsvarstyti, ar tinkamesnės direktyvos, ar reglamentai. Pavyzdžiui, siekiant išvengti skirtingų įgyvendinimo priemonių arba perteklinio reglamentavimo⁽³⁵⁾, labiau tiktų reglamentai, o ne direktyvos⁽³⁶⁾. Taip būtų padidintas teisinis aiškumas ir teisinis tikrumas.

4.4.11. Be to, ES teisės aktų perkėlimas į nacionalinę teisę ir jų įgyvendinimas yra svarbūs vėlesnio jų vertinimo, kuri turėtų atlikti atitinkamos Vyriausybės, rodikliai. Komisijos išipareigojimas rengti svarbių direktyvų įgyvendinimo planus, kuriuose Komisija turėtų pateikti pagalbinių priemonių ir taip palengvinti direktyvų perkėlimą į nacionalinę teisę⁽³⁷⁾, – palankiai vertintinas naujojo geresnio reglamentavimo dokumentų rinkinio elementas. Tai apima ir galimybę Komisijai prašyti valstybių narių pateikti aiškinamuosius dokumentus, susijusius su teisės aktų perkėlimo į nacionalinę teisę strategija, ir atlikti dviejų etapų atitikties tyrimą. EESRK nuomone, tai tikrai žingsnis teisinga linkme. Ar šios priemonės bus sėkmingos, parodys praktika.

Bruselis, 2015 m. rugsėjo 16 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Henri MALOSSE*

⁽³³⁾ 31-oji Europos Sąjungos teisės taikymo kontrolės metinė ataskaita (COM(2014) 612 final).

⁽³⁴⁾ Žr. 22 išnašą.

⁽³⁵⁾ EESRK beveik užbaigė savo tyrimą, kuriame šis klausimas labai išsamiai nagrinėjamas.

⁽³⁶⁾ Palyginti su 2000–2004 m. kadencija, kurios metu priimta daugiau direktyvų – 191 direktyva ir 155 reglamentai, per paskutinę kadenciją (2010–2014 m.) šis santykis aiškiai pasikeitė – priimti 383 reglamentai ir 136 direktyvos.

⁽³⁷⁾ Geresnio reglamentavimo gairės (SWD(2015) 111 final), IV skyrius: http://ec.europa.eu/smart-regulation/guidelines/docs/swd_br_guidelines_en.pdf

PRIEDAS

Komiteto nuomonės projekto punktas, kuris buvo atmetas asamblėjai priėmus pakeitimą:

4.3.10 punktas

Todėl EESRK palankiai vertina iniciatyvą atlikti atitinkamų pakeitimų, visų pirma pateiktų Tarybos ir EP, poveikio vertinimą (tai buvo 2003 m. tarpinstitucinio bendradarbiavimo dalis), nes taip būtų galima labai pagerinti reglamentavimo kokybę. Kartu Komitetas apgailestauja, kad Komisijos komunikate ši problema apsvarstyta nepakankamai išsamiai. Todėl taikant geresnio reglamentavimo procedūras turi būti užtikrinama, kad neoficialūs trišaliai dialogai būtų rengiami tik ypač skubiais atvejais, o iš esmės teisės aktai būtų priimami per įprastą teisėkūros procedūrą. Tik taip bus užtikrinamas visiškas demokratinis teisėtumas ir dalyvavimas.

106 nariai balsavo už, 59 – prieš ir 19 susilaikė.
